

Интервју: Педи Ешдаун, високи представник за БиХ: “Политичари ће у Вашингтону потписати изјаву, не уставне промјене!”

Високи представник Педи Ешдаун ексклузивно је за Вечерњак потврдио како ће босанскохерцеговачким политичарима окупљеним у Њасхингтону бити понуђено потписивање ‘изјаве’ којом ће се обавезати на спровођење уставних реформи. То је у неколико наврата писао Вечерњак, али о томе није било службене потврде.

У телефонском интервјуу из Вашингтона, на питање хоће ли странке постићи сагласност о приједлозима за уставну реформу, Ешдаун одговара:

Педи Ешдаун: Одговор на ово питање у цјелини је везан за њих а не за мене или за међународну заједницу. Још прије двије године почео сам да говорим како ће сљедећа фаза захтијевати да Босна и Херцеговина постане пуно ефикаснија и како би се више новца трошило на грађане а пуно мање за политичаре. Зато сам од господина Хејза изразио очекивање да постигне консензус међу домаћим политичарима.

Вечерњи лист: Шта је по вама кључно у овим преговорима?

Педи Ешдаун: Кључно је да политичари поставе себи питање може ли дејтонска држава преживјети у садашњем облику. Дејтон је обезбиједио мир, али сада је вријеме да се мијења и омогући државу по европском моделу. Зато је јако важно да фаза 2 почне током преговора у Вашингтону. Јако је битно да се политичари обавежу око вођења даљег процеса како би земља постала ефикаснија, а што би се могло догодити тек послије сљедећих

избора.

Вечерњи лист: Какав је папир припремљен за политичаре у Вашингтону?

Педи Ешдаун: Најважније је да потпиешу папир у којем ће се обавезати о наставку учествовања у процесу спровођења уставних реформи. У Вашингтону ће то бити Изјава о намјерама за учествовање у том процесу. Очекују се још одређени кораци који су везани за тај процес. Папир, за којег очекујем да ће се потписати, биће јасан знак определијељености домаћих политичара како би БиХ учинили ефикаснијом.

Вечерњи лист: Хоће ли овај 'напредак' око уставних промјена утицати на промјене размишљања у међународној заједници око смањивања улоге ОХР-а?

Педи Ешдаун: О томе се неће претјерано одлучивати у Вашингтону. О томе је одлука већ донесена. Када сам прије три године стигао, рекао сам како желим да помогнем Босни и Херцеговини да уђе у Европу. Тада сам такође поручио како желим да заврши мисија високог представника. Сада када ће Босна и Херцеговина кренути према реализацији споразума и стабилизацији и придруживању, а сигуран сам да ће до октобра 2006 окончати тај процес, тада постаје врло вјероватно како БиХ неће имати високог представника. То сам уосталом већ препоручио међународној заједници.

Вечерњи лист: Од чега то сада зависи?

Педи Ешдаун: Понављам, то нема никакве везе с Вашингтоном. Из главног града САД-а очекујем спремност на спровођење уставних промјена. Што се то прије спроведе, то ће БиХ прије у окриље Европе.

Вечерњи лист: У Дејтону сте приликом обраћања на прослави 10. годишњице Дејтона посебно истакли да без Хрвата, БиХ нема будућност?!

Педи Ешдаун: Хрватски народ заједно са својом културом, етничким идентитетом неодвојив је дио Босне и Херцеговине. Уколико Хрвата не буде, не буду заштићени и препознатљиви, онда засигурно неће бити Босне и Херцеговине. Дејтон је створио оквир очувања вишенационалне Босне и Херцеговине и сва три народа су од кључне важности за њено постојање. Хрвати су привредно најснажнији. Наравно треба им омогућити и осигурати очување националне посебности културе, религије и језика. Хрвати с друге стране морају да ураде свој дио и преуму улогу која им припада. Морам да истакнем како Хрвати не смију да буду заслијепљени и не смију да се доведу у тамни угао и једноставно морају да учествују у овим процесима у Босни и Херцеговини. То је у интересу хрватског народа у БиХ. Недолазак у Вашингтон није најбољи начин да се одговори овим изазовима и остваре интереси свог народа.

Вечерњи лист: Дакле ви не сматрате зрелом одлуку хрватских званичника попут Човића, кардинала Пуљића или, рецимо, вође опозиције Зубака који су на одређени начин бојкотовали Вашингтон?

Педи Ешдаун: То су ваше ријечи.

Вечерњи лист: Али сте ипак критиковали недолазак?!

Педи Ешдаун: Схватам фрустрацију Хрвата и јако је значајно да се Хрвати осјећају комотно у Босни и Херцеговини. Јако је важно да држава Босна и Херцеговина предузме кораке како би се заштитили хрватски интереси. Али најбољи начин да се то постигне није не учествовати у разговорима или се изоловати од расправа о будућности Босне и Херцеговине. Док се о будућности БиХ расправља у Вашингтону не мислим да својим неучествовањем помажу интересима хрватског народа.

Вечерњи лист: Како коментаришете примједбе које су се могле чути с хрватске стране на оквир уставних промјена које воде централизовању власти у БиХ?

Педи Ешдаун: Они који то кажу требали су учествовати у

разговорима. Бојкотом се не могу на најбољи начин исказати своја стајалишта. И то су легитимни захтјеви и стајалишта, али, уколико сте по страни, нико вас неће чути.

Вечерњи лист: Како коментаришете захтјеве за трећим ентитетом, који су се могли чути посљедњих дана?

Педи Ешдаун: Требали бисте да мислите о будућности, не о прошлости. Морате ићи напријед, а не назад.

Вечерњи лист: Али ми имамо РС из прошлости?!

Педи Ешдаун: То је уставотворна конституција Босне и Херцеговине.

Вечерњи лист: Није ли вријеме за њену измјену?

Педи Ешдаун: Да, вријеме је за промјену. Али како ће се то направити дефинитивно зависи од политичких представника у БиХ и више не од међународних званичника. Зато је јако битно да о томе сагласност постигну представници три народа. Нећу искључити било које рјешење. Па ипак најважније је да се то постигне сагласношћу, а БиХ постане ефикаснија.

Вечерњи лист: Каквим вам се чини приједлог босанскохерцеговачких бискупа о четири регије?

Педи Ешдаун: Нисам учествовао у овој расправи и понављам то је ствар локалних званичника.

Вечерњи лист: Вјерујете ли у скору будућност БиХ у ЕУ?

Педи Ешдаун: Потпуно. Нико на свијету није могао да вјерује да ће БиХ направити тако сјајан напредак након рата. Најгоре је вријеме иза нас и уколико смо отишли оволико далеко увјерен сам да се могу остварити завршни напори како би се то и догодило.